

АКАДЕМИЈА
за обука на судии и јавни обвинители
и нивни заменици на Република Македонија

Врз основа на член 9, став 1, точка 7 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/06), Управниот одбор на Академијата, на седница, одржана на 29 јуни 2007 година, ја усвои следнава

РАМКОВНА ПРОГРАМА
ЗА ПОСТОЈАНО СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ НА
СУДИИ И ОБВИНИТЕЛИ
за
2007-2009 година

Согласно член 42 и член 43 од Законот за Академија за обука на судии и јавни обвинители (Службен весник на Република Македонија бр.13/2006), Академијата спроведува постојано стручно усовршување на судиите и обвинителите.

Цел:

Преку Програмата за постојано стручно усовршување, Академијата настојува да реализира соодветна програма со која ќе се исполнат потребите за професионални квалификации на судиите и јавните обвинители.

Постојаното стручно усовршување се остварува со цел одржување и проширување на знаењата и стручноста во вршењето на судската, односно јавно обвинителската функција, јакнење на нивниот интегритет, што во поширока смисла ќе придонесе кон зајакнување на независноста на судството и самостојноста на обвинителството.

Програмата ќе се реализира преку:

- Усовршување на вештините во насока на практична примена и интерпретирање на законите во решавање на конкретни случаи од судската пракса;
- Запознавање со содржината на новите закони и измени на законите;

- Зголемување и јакнење на професионалните способности во насока на јакнење на логичната и аналитичка аргументација во изготвувањето на судските одлуки;
- Запознавање со судската и обвинителската пракса;

Крајна цел на Програмата е создавање на модерен и ефикасен правосуден систем кој води кон транспарентно, праведно и ефикасно правосудство и задоволување на стандардите на Европската унија и подговување за интеграција на правосудниот систем на Република Македонија во Европскиот систем.

Целна група:

Програмата е наменета за вкупно 660 судии и 200 јавни обвинители, како и за државните службеници од Министерството за правда кои вршат работи од областа на правосудството. Правото и обврската на постојано стручно усовршување на судиите и обвинителите се остварува во Академијата во зависност од нивниот стаж, согласно член 43 од Законот и тоа, времетраењето на стручното усовршување на судиите и обвинителите кои имаат до осум години стаж како судија, односно обвинител изнесува најмалку 50 часа во текот на годината; на судиите и обвинителите кои имаат над осум години стаж како судија, односно обвинител изнесува најмалку 30 часа во текот на годината и на судиите и обвинителите кои имаат над 15 години стаж како судија, односно обвинител изнесува најмалку 15 часа во текот на годината.

Согласно Законот, Академијата води посебна евиденција за судиите, обвинителите и државните службеници од Министерството за правда, кои што учествувале во активностите предвидени со Програмата.

За бројот на часовите поминати на постојано стручно усовршување, Академијата им издава потврди на судиите, обвинителите и државните службеници од Министерството за правда кои вршат работи од областа на правосудството, и тие податоци ги доставува до Републичкиот судски совет, Советот на јавни обвинители и министерот за правда.

Подготвување на Програмата:

Согласно член 122 од Статутот на Академијата, Програмата се изготвува врз основа на претходно детално испитување, анкетирање и анализа на потребите на судиите, јавните обвинители и другите корисници на услугите на Академијата, како и преку консултирање на мислења на институциите претставени во Управниот одбор на Академијата, правните факултети, професионалните комори и други релевантни правосудни институции и организации, спроведено од стручната служба на Академијата.

Покрај тоа, во контекст на целите и приоритетите на Република Македонија за акцесија кон ЕУ, потребата од хармонизација на домашното законодавство со меѓународното и потребата, домашните судии и обвинители да ги применуваат меѓународните стандарди во секојдневното постапување, дел од ова стручно усовршување е посветено на изучување на европската и меѓународната димензија на правото, борбата против корупција, зајакнување на свеста за социјалната димензија на професијата, усовршување на знаењата на странски јазици и компјутерска технологија.

Програмата, по нејзиното одобрување и усвојување, според потребите може да се менува на предлог на Програмскиот совет и директорот. Воедно, сите повремени и ад хок надворешно финансирани програми и проекти се прифаќаат и подготвуваат според темите, приоритетите и потребите на обуката и за нив се известува Програмскиот совет и Управниот одбор на првата наредна седница.

Согласно член 123 од Статутот, Програмата се доставува до судовите, до јавните обвинителства и до Министерството за правда најдоцна до крајот на октомври во тековната година, и тоа во печатена форма или преку објавување на Интернет страницата на Академијата.

Предложената Програма претставува рамковна програма, при што по нејзиното одобрување и усвојување, Академијата ќе подготви детален календар на тренинг активностите, вклучувајќи ги темите, содржината на курсевите и семинарите, датумот и местото, слушателите, едукаторите, постапката и рокот за пријавување на учесниците. Календарот ќе биде дистрибуиран до целната група и објавен заедно со програмата на веб страната на Академијата. Датумите во календарот ќе бидат одредени доколку се познати кога се подготвува календарот. Ако не, датумот се објавува и се испраќа известување 2 недели пред настанот. Секој заинтересиран за учество пополнува стандардизиран формат кој го испраќа по пошта или е-маил пред почетокот на обуката.

Финансиски средства:

Програмата за постојано стручно совршување на судиите и обвинителите ќе се реализира и се финансира со средства од Буџетот на Република Македонија, а според приоритетите и потребите на судиите и јавните обвинителите. Воедно, ќе се настојува за реализација на дел од Програмата да се обезбедат средства преку соработка со меѓународните организации.

Модули:

Програмата е составена од неколку модули кои опфаќаат општи теми, практични искуства во примената на законските решенија, новините во материјалното и процесното законодавство и пракса од основните области на правото, граѓанско, трговско и кривично, како и меѓународно и право на Европската унија, а со цел судиите и обвинителите да стекнат и развиваат не само основни професионални правни знаења, и инструкции за толкување и примена на прописите, туку и комплементарни вештини потребни за вршење на судиската односно обвинителската функција, како што се етика, менаџирање, изнаоѓање на алтернативни начини за решавање на споровите, развивање на комуникаторски способности со странките и јавноста. Програмата за постојано стручно усовршување на судиите и обвинители покрај теми и прашања содржани во општите програми за постојано стручно усовршување опфаќа и посебни теми и прашања во зависност од материјата на која работат новоизбраните судии и новоименуваните обвинители.

Модулите кои се однесуваат на материјалното и процесното право се фокусирани на секојдневната практичната работа на судиите и обвинителите, пред сè преку анализа на практични случаи, изработка на акти, пресуди, обвинителни акти и слично. Воедно, поради актуелноста, тие опфаќаат и одредени теоретски

прашања како и запознавање со најновите научни и стручни достигнувања во областа на националното, меѓународното и европското право.

Исто така, се предлага каде што е можно како актуелна тема во обуките да биде вклучена темата за недискриминација.

Едукатори:

Во реализација на Програмата, како едукатори ќе се ангажираат експерти од листата на едукатори на Академијата за обука на судии и јавни обвинители, која што е одобрена од Управниот одбор на Академијата.

Методи:

Програмата за постојано стручно усовршување ќе се реализира преку конференции, семинари, работилници, заеднички обуки со други целни групи, тркалезни маси, конференции и др. облици на стручно усовршување сообразено со потребите на судиите и обвинителите. Обуките ќе се изведуваат преку дебати, практични вежби, анализа на домашна и меѓународна пракса, со користење на современи техники за учење за возрасни, а според карактерот на темите и областа која е предмет на обуката.

Обуките ќе се реализираат централизирано и децентрализирано.

Евалуација:

Оценувањето на спроведената програма се предлага да се изврши преку прашалници кои ќе се дистрибуираат на завршување на обуката. Со овие прашалници ќе се оцени изведувањето на самата обука, едукаторите, материјалите, позитивните и негативните страни, како и предлозите за идни обуки.

Модул I ОПШТИ ПРОГРАМИ

Општите програми за постојано стручно усовршување на судиите и јавните обвинител кои ќе се реализираат во рамки на Модулот I, треба да овозможат понатамошно развивање и продлабочување на вештините на вршењето на судската и јавно-обвинителската функција. Во овие рамки, обуката ќе насочи кон положбата, правата, обврските и вештините на носителите на правосудните функции, надлежност на судовите. Обуките во рамки на овој модул ќе се осврнат на улогата и на функцијата судија и јавен обвинител; професионално и етичко однесување; работните техники и професионални вештини и посебни обуки за претседателите на судовите и јавните обвинители за менаџирање. Со оглед дека Академијата има потреба од формирање на база на едукатори, во овој модул ќе бидат вклучени и посебни обуки за едукација на едукатори. Имајќи во предвид дека 2008 година Советот на Европа ја прогласи за година на недискриминацијата, се предлага и посебна обука за оваа тема.

Како референтни материјали, се предлагаат според Законот за судови, Законот за судски совет, Законот за јавно обвинителство, теми за правосудната психологија и менаџирање, Декларациите на Обединетите нации и Препораките на

Советот на Европа кои се однесуваат на судиите и јавните обвинители, Кодексот на судиска етика на Здружението на судиите на Република Македонија, Кодексот на етика на Здружението на јавни обвинители на Република Македонија, како и експертски пишани материјали за соодветната област.

Се предлага овој модул да се реализира преку семинари и работилници со помал број на учесници (најмногу до 35-40 учесници на една обука) и се охрабруваат едукаторите да ја насочуваат работата преку дискусија и размена на искуства, како и преку работа на хипотетички случаи и практични примери.

Во зависност од темата, обуките ќе се реализираат централизирано и децентрализирано.

ОБУКИ:

1. Улогата и функцијата судија и јавен обвинител; професионално и етичко однесување

Оваа обука има за цел да ги запознае судиите и јавните обвинители со организацијата, функционирањето и внатрешната организација на судовите и јавните обвинителства; улогата и функцијата „судија и јавен обвинител“, со положбата, правата и обврските на носителите на правосудните функции и со надлежноста и стандардите за работење на судовите и јавните обвинителства. Исто така, оваа тема ќе ги опфати и кодексите на судска и јавно-обвинителска етика, односно професионалното и етичко однесување, како и дисциплинските постапки и со дисциплинските мерки.

Воедно, се предлага дел од обуката да се посвети и на меѓусебните реалции и односи на судиите и јавните обвинители со адвокатите. Во овие насоки, се предлага соработка со Адвокатската комора на Република Македонија и вклучување на учесници и едукатори од редот на адвокатите. Се предлага да се одржат два одделни семинара на оваа тема.

Време/место: 2 дена (12 часа)

Место:

Целна група: судии и јавни обвинители до 8 години стаж.

Тип на обука: семинар

Број на учесници: по 35 учесника во двете групи.

Метод: интерактивни методи, работа во мали групи со поттикнување на дискусија; и работа на хипотетички случаи.

Референтни материјали: Устав на Република Македонија; Закон за судови; Закон за јавно обвинителство; Закон за Судски совет; Документи на Обединетите нации; Препораки на Советот на Европа за статусот на судиите; Препораката 19/2000 на Советот на Европа за улогата на јавното обвинителство; Закон за Академија за обука на судии и јавни обвинители; Кодексот на судиска етика на ЗСРМ и Кодексот на етика на ЗЈОРМ.

Теми:

- Положбата, правата и обврските на носителите на правосудните функции;
- Надлежност на судовите и јавните обвинителства;

- Примена на Кодексот на судиска етика на ЗСРМ и примена на Кодексот на јавно-обвинителска етика на ЗЈОРМ
- Примена на Законот за судови, Законот за јавно обвинителство, Законот за судски совет;
- Меѓународни конвенции и стандарди за статусот на судиите и јавните обвинителите;
- Улогата на Академијата за обука на судии и јавни обвинители.

2. Обука на претседателите на судовите за менаџирање

Оваа обука има за цел да го унапреди ефикасното менаџирање со судот, вработените, ефикасноста на решавање на предметите, финансискиот менаџмент, како и другите работи од надлежност на претседателите на судовите и јавните обвинители во поглед на менаџирањето. Оваа обука ќе им овозможи да стекнат и разменат искуства од својата пракса, да ја анализираат својата функција и односите со колегите, водењето на политиката на судот, како и запознавање со најновите препораки и трендови во развојот на функцијата на претседателите на судовите во Европа и светот.

Време/место: 2 дена (12 часа)

Место:

Целна група: претседатели на судови

Тип на обука: семинар

Број на учесници: 30 учесника

Метод: интерактивни методи, работа во мали групи со поттикнување на дискусија; и работа на хипотетички случаи.

Референтни материјали: Закон за судови; Судискиот деловник; Експертски пишани материјали од област.

Теми:

- Вештини на раководење и унапредување на способноста на раководење;
- Методологија на работа и управување со предметите и промените;
- Зголемување на ефикасноста во решавањето на споровите;
- Начин и услови на командување со судската полиција.

3. Обука на јавните обвинители за менаџирање

Оваа обука има за цел да го унапреди ефикасното менаџирање со јавните обвинителства од страна на јавните обвинители во поглед на вработените, ефикасноста на решавање на предметите, финансискиот менаџмент како и другите работи од надлежност на јавните обвинители во поглед на менаџирањето. Оваа обука ќе овозможи да се стекнат и разменат искуства од својата пракса, да ја анализираат својата функција и односите со колегите, како и да се запознаат со најновите препораки и трендови во развојот на функцијата „јавен обвинител“ во Европа и светот.

Време/место: 2 дена (12 часа)

Место:

Целна група: јавни обвинители

Тип на обука: семинар

Број на учесници: 26 учесника

Метод: интерактивни методи, работа во мали групи со поттикнување на дискусија; и работа на хипотетички случаи.

Референтни материјали: Закон за јавно обвинителство; Правилник за внатрешно работење на јавното обвинителство; Експертски пишани материјали од област.

Теми:

- Вештини на раководење и унапредување на способноста на раководење;
- Методологија на работа и управување со предметите и промените;
- Зголемување на ефикасноста во предметната работа.

Модул II РАКОВОДЕЊЕ СО ПРЕДМЕТИ

1. Планирање и раководење со кривичен и граѓански предмет

Оваа обука има за цел да посвети внимание и да ги унапреди работните техники и вештини на судиите и обвинителите кои се од значење за вршењето на судиската и јавно-обвинителската функција. Овие вештини се од значење за организација и водење на предметната работа, односите со странките, адвокатите, и истата ќе придонесе кон подобра организација и раководење на предметите. Посебно внимание треба да се посвети на постапувањето на првостепените судови по напатствијата дадени од страна на второстепените судови во предметите кои решавале по жалба.

Се предлага оваа тема да се реализира преку посебни обуки за судиите и јавните обвинители и истите последователно да се повторуваат.

Време: 2 дена за граѓански предмети (12 часа);

2 дена за кривични предмети (12 часа)

Место:

Целна група: судии и јавни обвинители до 8 години стаж.

Едукатори: судии, јавни обвинители, адвокати, професори (за реторика, справување со стрес), обучени лица за предавањата поврзани разните видови на менаџмент (управување).

Тип на обука:

Број на учесници:

Метод: Се предлага во реализација на програмата да се користат интерактивни методи, работа во мали групи, да се поттикне дискусија, работа на хипотетички случаи, примери на лоша и добра пракса.

Референтни материјали: Закон за судови; Закон за јавното обвинителство; Судскиот деловник; Правилник за внатрешно работење на Јавното обвинителство на Република Македонија; експертски материјали; други материјали од соодветната област.

Теми:

- Распоредување на предмети; зголемување на ефикасноста во решавањето на споровите; заведување, распределба и водење на предметите; Судски деловник; автоматско заведување на предметите.
- Управување со време: предмети и судења; менаџирање со заостатокот и приливот на предмети; човечки и технички ресурси во судот и јавното обвинителство; планирање на судењата и создавање на претпоставки за одржување на претрес, колку чини еден судски ден и економската цена на чинење на одлагањето на предметите, однос спрема судскиот буџет и рационално користење на ресурсите, што е судење во разумен рок, што не смее да се превиди при планирање на судење и подготвување на расправите и претресите и од судиите и од јавните обвинители, особено кај сложените предмети, планирање на фактори на изненадување за одлагање на судењето, притисок на јавноста и медиумите во овие предмети, потреба од соработка и координација со сите органи (јавното обвинителство, вештаци, преведувачи, затвор, сведоци, претставници на институции, улогата на стручните соработници во водење на предевиденција, пратење на движење на предметот од заведување до одлуки по вонреден правен лек, постапување со списите на предметот, доверливост и чување на тајност на списите). Се предлага анализа на случаите против Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права за повреда на член 6 од Европската конвенција за човекови права (ЕКЧП) и причините за тоа, последниот извештај на Хелсиншкиот комитет за споровите против Република Македонија за повреда на член 6 од (ЕКЧП).
- Односи со колегите, стручните соработници, судска администрација, мерки за подобрување на ефикасноста на сопственото работење и на судот, тимско работење, улогата на колегиумот и состаноците на одделот за воедначување на праксата и укажување на проблеми и грешки во судењата.
- Односи со странките; комуникации и добро однесување во судницата; психолошкиот аспект на односи со странките и адвокатите; правосудна психологија правна психологија ризикот во процесот на одлучувањето; стрес менаџмент; справување со конфликти, улогата на адвокатите, етички кодекс на адвокатите, улогата на Адвокатска комора, целни групи со адвокатите.
- Комуникациски вештини: техника на говор; вештини на слушање; говор на тело; културните разлики; карактер и кредибилитет; култура на говор и реторика; способност за усна и писмена кореспонденција со домашни и странски институции и поединци.

2. Јавноста, медиумите и кривичните постапки

Целта на овој семинар е да се разгледаат прашањата во однос на присуство на јавноста во текот на судењето и контакт со јавните медиуми – правосудство и медиуми. Во однос на овие прашања предвидено е да се разгледуваат одредбите од Уставот и законите кои се однесуваат на оваа проблематика и да се разгледаат меѓународните искуства во оваа област. Исто така низ конкретни примери од правосилни судски пресуди ќе се разгледуваат искуствата од изрекување на кривични санкции спрема новинари.

Предлог: /Децентрализирани / по 2 семинара по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП
Целни групи – судии и обвинители
Евалуација – прашалници
Методологија – семинар
Број на учесници - 40

3. Недискриминација

Имајќи го во предвид значењето на темата, како и фактот дека 2008 година Советот на Европа ја прогласи за година на недискриминацијата, посебни теми ќе бидат посветени на оваа област, со укажување пред се на не само на домашното законодавство, туку и на меѓународните документи кои тоа го предвидуваат.

Се предлага обуката да се осврне на најзначајните меѓународни документи и домашни прописи за ова прашање.

За поголема ефикасност се предлага обуката да се реализира преку практични примери и студии и на случаи.

Време: 1 ден (за една обука) (6 часа)

Место:

Целна група: судии и јвни обвинители

Едукатори: судии, јавни обвинители

Тип на обука: семинар: тркалезна маса

Број на учесници:

Метод: Се предлага во реализација на програмата да се користат интерактивни методи, работа во мали групи, да се поттикне дискусија, работа на хипотетички случаи.

Референтни материјали: меѓународни документи и национални прописи; експертски материјали; други материјали од соодветната област.

МОДУЛ III: КРИВИЧНО ПРАВО

I. Материјално кривично право

Кривичен законик и други закони од кривично правната област

Темите кои ќе бидат обработувани во овој дел од обуката ќе се однесуваат на материјалното кривично право при што ќе бидат дефинирани определени правни институти предвидени со Кривичниот законик и други закони кои третираат кривично правна проблематика. Акцентот ќе биде ставен врз разликите и елементите на разграничување на определени кривично правни институти во теоријата, меѓутоа и практичните апликации кои со тоа настануваат. Посебен осврт ќе им биде даден на новините кои се воведени во Кривичниот законик, досегашните домашни искуства во примената на овие одредби и најдобрите меѓународни практики во овие области. Целта на овој дел од обуката е судиите и јавните обвинители да се запознаат со специфичностите на определени кривично правни институти и правење на јасна дистинкција помеѓу сличните кривично правни институти. Во делот на новините предвидени со Кривичниот законик

интенцијата е да се обработат практичните компаративни искуства на меѓународен план како и искуствата од досегашната практика од примената на овие одредби во Република Македонија. Ќе се посвети внимание и на теми кои се релативно малку застапени во праксата, а кои имаат тенденција на пораст и за кои во иднина се очекува интензивирање на бројот на сторени кривични дела.

1. Новини во Кривичниот законик

На овој семинар ќе бидат опфатени темите кои се однесуваат на новините во Кривичниот законик и член 458 од Законот за кривична постапка во делот на примената на алтернативните мерки, со посебен осврт на условно прекинување на кривичната постапка, општо корисна работа, куќен затвор, процесните одредби и можности за спогодување, улогата на судовите и одделните органи во спроведување на овие мерки, односно новата улога на судијата за извршување на санкции, улогата Центарот за социјални работи и Управата за извршување на санкции, како и односите со овие институции и соработката и координацијата на активностите. При изведување на обуката, а посебно во делот на видовите мерки на безбедност ќе се разгледуваат конкретни одлуки, примери и вежби, како и предавања од судски психијатари на овие теми. Во однос на новините воведени во Кривичниот законик ќе бидат обработувани и практични искуства во однос на кривична одговорност на правните лица; конфискација на имот, имотна корист и одземање предмети преку примери од пракса, анализа и студија на случаи и како во овие случаи се комбинирани материјалните и процесните одредби од КЗ и ЗКП.

Предлог: /Децентрализирани / по 2 семинара по регион/ по 3 дена (18 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители кои работат на кривична материја, државни службеници од Министерство за правда – за сите целни групи

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

2. Воведување на концептот на договарање во македонското кривично право (во соработка со ОПДАТ)

На овој семинар ќе биде опфатена темата која се однесува на можноста за спогодување во македонското кривично право. Со оглед дека истата не се применува во доволна мера, ќе бидат анализирани неколку досегашни примери од пракса, како и анализа и студија на симулирани случаи со цел зголеми примената на овие одредби.

Предлог: /Децентрализирани /по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители, државни службеници од Министерство за правда - до и над 8 години стаж

Евалуација – прашалници

*Методологија – семинар
Број на учесници – 40*

3. Корупциски кривични дела

Во рамките на овој семинар ќе се обработуваат теми во поглед на глобалниот феномен **корупцијата**, преку анализа на кривичните дела **примање и давање поткуп** и кривичното дело **злоупотреба на службена положба**. Акцентот ќе биде ставен на анализа на примери на правосилни пресуди, обработка на случаи, најчести повреди, материјални докази, што е конфликт на интереси, улогата на Комисијата за спречување на корупцијата, преку приемна на законот, Конвенцијата, антикорупциските мерки и други домашни и меѓународни инструменти. Како примери од оваа област ќе бидат разгледувани и кривичните дела во врска со издавање градежни дозволи, урбаната мафија, денационализација од кривично - правен аспект, улогата на Катастарот како и потребата од соработка меѓу другите органи и институции во сузбивањето на корупцијата. Покарај судии и обвинители, како едукатори се предлагаат претстапници на Комисијата за спречување на корупцијата.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Конвенции

Целни групи – судии и обвинители, државни службеници од Министерство за правда - до и над 8 години стаж

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

4. Неовластено навлегување во компјутерскиот систем (Компјутерски „сајбер“ криминал)

Во рамките на овој семинар ќе се обработуваат теми од таканаречениот компјутерски криминал при што ќе се анализираат кривичните дела - Оштетување и неовластено навлегување во компјутерскиот систем, правење и внесување на компјутерски вируси и компјутерска измама. Со оглед на релативната недоволна запознаеност со овој вид на криминал ќе биде потребно подетално да се проучи овој вид кривични дела, а пред сè преку меѓународните инструменти и извори и меѓународните искуства во оваа област. Не помалку битно ќе биде и запознавањето на учесниците со САЈБЕР терминологија и соработката со надлежните институции на национално и меѓународно ниво со оглед на се поголемиот број на меѓународно поврзани случаи во овој вид на криминал.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Конвенција

Целни групи – судии и обвинители, државни службеници од Министерство за правда – за сите целни групи

Евалуација – прашалници

*Методологија – семинар
Број на учесници - 40*

5. Семејно насилство

Цел на оваа тема е да се разгледаат најчестите проблеми кај докажувањето на овие кривични дела, изворите и корените на семејно насилство, статистиката во Република Македонија, целните групи и жртви да се анализира еден осудителен и еден ослободителен случај. При изведувањето на оваа тема посебен акцент ќе се стави на дискриминацијата. Понатаму би се разгледувале кривични дела против половата слобода и половиот морал, педофилија, прикажување на порнографски материјал на дете, социолошки и криминолошки аспект, сексуална злоупотреба на децата, детска порнографија, да се истакне улогата на НВО и ЦСР, како и примери и анализа на случаи. Во рамките на овој семинар би се разгледувале и специфичностите на вештачењата во оваа област, улогата на медицинските центри за малолетници, лица со заостанат развој и центрите за социјална работа. Со оглед на интердисциплинарноста на темата, се предлага учество и на претставници на Народниот правобранител, Адвокатската комора, Центарот за социјални работи и Министерството за труд и социјална политика.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар / по 2 дена (12 часа)

*Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај
Референтни материјали – КЗ, ЗКП, Народниот правобранител, Адвокатската комора, Центарот за социјални работи и Министерството за труд и социјална политика.*

Целни групи – судии, обвинители – до 8 години стаж

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

6. Закон за извршување на санкциите

Во рамките на оваа обука ќе се разгледуваат прашања во однос на новините во Законот за извршување на санкции, со посебен осврт за одлагање на извршувањето, мерките на безбедност и нивно редовно следење, како и алтернативните мерки. Покрај судии се предлага и учество на претставници на Управата за извршување на санкции.

Предлог: /Централизирани / по 1 семинар / по 1 ден (6 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ, ЗКП, Закон за извршување на санкции

Целни групи –судии кои работат на извршување на санкции

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 27

7. Кривични дела и прекршоци против животната средина и природата

Цел на овој семинар е да прошират познавањата во однос на улогата на Дирекцијата за заштита на животна средина, како и значењето и остварувањето на соработката меѓу надлежните институции во оваа област. Ќе се разгледуваат примери од праксата, прекршоци и кривични компаративни искуства и правото на ЕУ во делот на заштита на човекова околина. Во реализацијата на оваа тема, можна е соработка и со Проектот CARDS 2004.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар / по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии, прекршочни судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

8. Кривични дела против здравјето на луѓето

На овој семинар ќе се разгледуваат и **кривичните дела против здравјето** преку анализа на актуелни случаи на птичји грип, кравјо лудило, увозот на бразилското месо, одговорноста на големите загадувачи, примери на казнување на големи компании во странство во вакви случаи. Исто така ќе се отворат прашања околу био-етиката, клонирање, пресадување на органи, еутаназија како актуелни прашања и ќе се анализира случај од светските искуства во оваа област.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар / по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители – до 8 години стаж

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

II Кривична постапка

Темите кои ќе бидат обработувани во овој дел од обуката ќе се однесуваат на кривично процесното право при што акцентот ќе биде ставен на процесните дејствија кои имаат релативно посложен карактер. Преку едукацијата на оваа тема едновременно ќе се направи обид за воедначување на практиката на територијата на Република Македонија во однос на користењето на определени кривично правни институти преку согледување на постојната пракса и примената на новините во кривичната постапка.

1. Стандарди на правично судење и судење во разумен рок

Во овој дел од обуката учесниците ќе бидат детално запознаени со одредбите во поглед на минималните права на обвинетиот, почитување на човековите права во сите фази од кривична постапка, меѓународните документи во оваа област, меѓународните судови како и улогата на владиниот претставник -

агент. Исто така, ќе се посвети внимание и на судењето во разумен рок кое се јавува како најчесто прекршување на правата во постапката. Од национален аспект ќе се разгледува проблемот на доставата, подготовка како да се читаат вратените доставници, што е уредна покана, примери на добри и лоши практики, вежби како да се закажат определени судски рочишта.

Предлог: /Децентрализирани / по 2 семинара по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи, Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП, Конвенции на Обединети нации и Совет на Европа, Пресуди

Целни групи – судии и обвинители – за сите целни групи

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници - 40

2. Мерки за обезбедување присуство на обвинетиот за успешно водење на кривичната постапка со акцент на мерката притвор и други превентивни мерки на обезбедување, со акцент на притворот

Во рамките на овој семинар ќе се обработуваат одредбите за превентивните мерки за замена на притворот, гаранцијата, притворот – времетраење и основи за негово определување, куќен притвор, односот меѓу притворот и другите мерки за обезбедување присуство на обвинетиот во текот на постапката, решенијата за изрекување на овие мерки и жалби на овие решенија, примери и статистички податоци за бројот на изречените мерки од овој вид. Во овој дел ќе бидат презентирани и најчестите кршења од Конвенцијата и референтни пресуди донесени од Европскиот суд за човекови права.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

3. Имотноправно барање во кривичната постапка

На оваа обука ќе се разгледуваат темите од делот за новата улога на кривичниот судија за досудување на имотно правното побарување, улогата на истражниот судија при собирање на доказите потребни за досудување, одредбите од ЗПП и од облигационо право кои адекватно се применуваат, се препорачува предавање на судии од граѓанскиот оддел или учество на кривични судии и јавни обвинители на обуките за одговорност за штета подготвени за судиите од граѓанската материја

Предлог: /Децентрализирани / по 2 семинара по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители со стаж до 8 години

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

Едукатори – судии од Врховниот суд на Република Македонија и од апелационите судови

4. Привремено одземање на предмети, конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети

Оваа обука ќе ги опфати прашањата за привремено одземање на предмети, конфискација на имот, имотна корист и одземање на предмети, преку примери од пракса, анализа и студија на случаи и како во овие случаи се комбинирани материјалните и процесните одредби од КЗ и ЗКП. При едукацијата на овие теми, ќе се разгледуваат конкретни одлуки, примери и вежби.

Време: 2 дена (12 часа)

Место:

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи

Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП

Целни групи – судии и обвинители – за сите целни

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници

5. Одмерување на казната со посебен осврт на паричната казна

На оваа обука ќе бидат опфатени темите кои се однесуваат на одмерување на казната, новите видови кривични санкции, одмерување на паричната казна преку ден-глоба, разлики и грешки при одмерувањето на казна за стек и продолжено кривично дело, одмерување на казна кај правните лица, најчестите отежнителни и олеснителни околности за одмерување и ублажувањето на казната, разликата меѓу ублажувачки и олеснителни околности, казнената политика на домашните судови преку статистички податоци и како таа да се воедначи.

Време: 2 дена (12 часа)

Место:

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи

Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП

Целни групи – судии и обвинители – до 8 години стаж

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници

6. Меѓународна правна помош, екстрадиција и трансфер на осудени лица

Целта на оваа обука ќе биде учесниците да се запознаат со проблемите на екстрадицијата од процесно правен аспект. Во таа насока темите кои ќе бидат обработувани ќе се однесуваат на постапката за екстрадиција на обвинети и осудени лица и трансфер на осудени лица, Конвенциите кои ја обработуваат оваа

проблематика како и новините на меѓународен план односно Европскиот налог за апсење кои иако не е во можност да се применува во Република Македонија, на ниво на Европската Унија ги заменува сите билатерални и мултиратерални договори и конвенции. Оваа обука ќе се реализира во непосредна соработка со Министерството за правда, со Секторот за меѓународна соработка.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Меѓународни договори и Конвенции,

Целни групи – судии, обвинители, државни службеници од Министерството за правда – кои работат на оваа проблематика

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

IV. Меѓународно кривично право

Целта на овој дел од обуката е учесниците да се запознаат со примена на стандардите од меѓународното право поврзани со кривичните предмети, да се анализираат меѓународните и Европските документи во оваа област, како и акцентира потребата од соработка во меѓународни рамки. Со оглед на улогата на Министерството за правда во оваа област на семинарите ќе бидат поканети и претставници и учесници од истото. Обуката ќе се фокусира во главно на темите:

1. Меѓународни и европски конвенции, билатерални и мултилатерални договори, Европски и меѓународни инструменти (Европски налог за апсење и сл.) кои Република Македонија ги има ратификувано односно треба во иднина да ги применува

Целта на овој семинар е да се запознаат учесниците со значењето и супрематичноста на меѓународните договори во домашното законодавство и обврските кои од нив произлегуваат за Република Македонија. Семинарот ќе се осврне и на регионалната соработка, како и со улогата на меѓународните мрежи, како ЕУРОПОЛ,СЕКИ и ЕУРОЈУСТ.

Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Меѓународни и Конвенции на Совет на Европа

Целни групи – судии и обвинители – за сите целни групи, како и претставници на Министерство за правда, МВР

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

2. Проект „Меѓународно хуманитарно право – специјализирана обука за посебни целни групи“, (во соработка со ОБСЕ и ОПДАТ)

Овој проект опфаќа специјализирана обука за преку серија семинари и истата ќе овозможи учесниците да се запознаат со материјалните и процесните одредби на Статутот на Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија, начините на преземање определени дејствија и примена на соодветните одредби од Кривичниот законик кои се однесуваат на меѓународното хуманитарно право и други видови специјализирана обука. Како едукатори предвидени се странски експерти од областа на меѓународното хуманитарно право. Во рамки на овој проект предвидени се и две студиски посети на Меѓународниот кривичен суд за поранешна Југославија.

Централизирано / 4 семинара/ 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај,

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Статут на МКСПЈ, Правила за докази и други материјали

Целни групи – судии и обвинители, судски и обвинителски државни службеници, судски преведувачи, судии поротници и др.

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

Предложено место – Академија за обука на судии и јавни обвинители

3. Меѓународни кривични судски инстанции: Меѓународен кривичен суд, Римскиот статут на Меѓународниот кривичен суд и ад хок трибунали

Целта на овој семинар е да се запознаат учесниците со улогата на Меѓународниот кривичен суд, материјалните и процесните одредби од значење за македонското законодавство со оглед дека Република Македонија го ратификуваше Римскиот статут и истиот стапи на сила 01.07.2002 година, 60 дена откако го ратификуваа 60 земји членки на Обединетите нации. Ќе да се разгледуваат конкретни судски пресуди, кривични постапки кои биле водени, проблеми со кои се сретнале правосудните институции во државите членки на Европската Унија, а особено внимание да се обрне на начинот на кој националниот судија односно обвинител го применува правото на ЕУ во домашното законодавство односно процесот на транспонирање на европските директиви, регулативи и одлуки во домашното законодавство.

Централизирано / по 1 семинар / по 1 ден (6 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Римски статут

Целни групи – судии и обвинители – за сите целни групи, претставници на Министерство за правда

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

V. Организиран криминал – специјализирана програма

Овој дел од обуката ќе се осврне на феноменот на организираниот криминал, посебно трговијата со дрога, оружје и луѓе, како и импликациите кој истиот ги има на меѓународно ниво. При тоа ќе бидат проучувани соодветните конвенции во оваа област, а особено Конвенција на Обединетите Нации против Транснационалниот организиран криминал. Ќе биде даден осврт на казнената политика за изрекување на казни за сторени кривични дела од областа на организираниот криминал предвидени во Кривичниот законик, поимот, видовите и кривичните дела од групата на организиран криминал и потребата од соработката на институциите на домашен и меѓународен план во насока на борба против истиот. Доколку е соодветно можно е разгледување на конкретен правосилно завршен случај од оваа област.

1. Менаџирање и раководење со судските претреси за дела на организиран криминал (во соработка со ОПДАТ)

Целта на овој семинар е да се запознаат учесниците со меѓународните и европските практики и методите кои се применуваат за целокупната процесна постапка и судските рочишта за случаите на организиран криминал.

Централизирани / по x семинара по регион/ по x дена

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Меѓународни и Конвенции на Совет на Европа, Конвенција Палермо и други референтни материјали

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

2. Поим, видови и кривични дела од групата на организиран криминал и корупција

Целта на овој семинар ќе биде на учесниците да им се претстават основните поими од организираниот криминал, дефиницијата содржана во Конвенција на Обединетите Нации против транснационалниот организиран криминал, основните одредби од значење за македонскиот кривично правен систем, останати меѓународни документи кои третираат прашања од оваа област како што е Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривични работи – особено Вториот дополнителен протокол. Исто така ќе се разгледуваат прашања во однос на казнената политика за изрекување на казни за сторени кривични дела од областа на организираниот криминал, предвидени во Кривичниот законик.

Децентрализирани / по 2 семинара / по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Конвенции

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

*Методологија – семинар
Број на учесници – 40*

2. Трговија со дрога, оружје и луѓе, тероризам и граничен криминал

Целта на овој семинар ќе биде на учесниците да им се претстават основните поими од трговијата со дрога, оружје и луѓе, тероризам и граничен криминал од аспект на организираниот криминал. Внимание ќе биде посветено и на разграничувањето на криумчарењето и трговијата со луѓе, прекуграничниот карактер на овие кривични дела и потребата од засилена соработка на големиот број институции вклучени во спречувањето на овој вид криминалитет.

Децентрализирани / по 2 семинара / по 2 - 3 дена (18 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Конвенции

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

3. Посебни истражни мерки

Овој семинар ќе биде насочен кон примената на посебните истражни мерки во македонското законодавство. Во оваа насока ќе се разгледува и примената на Законот за следење на комуникациите како и досегашните искуства од издадените наредби за примена на посебните истражни мерки, колку тоа го дозволува карактерот на случајот кој би се разгледувал. Исто така внимание ќе биде посветено и на имплементација на Законот за **заштита на сведоци** со цел прибирање на валидни докази и употреба на искази на анонимни сведоци и проблематиката поврзана со ефикасна истрага во поглед на непознати сторители

Децентрализирани / по 2 семинара во траење од 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Закон за следење на комуникациите, Законот за заштита на сведоци

Целни групи – судии и обвинители од Одделението за организиран криминал, од Вишите јавни обвинителства и Јавното обвинителство на Република Македонија

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

4. Вештачења во pretkrivичната постапка

Целта на овој семинар ќе биде на учесниците да им се претстават основните видови вештачења и нивното значење за успешноста на кривичните постапки. Основни теми кои би се обработувале се индикации за судско медицинска обдукција; причини за смрт и видови насилна и природна смрт; Танатологија; ДНА; Трасеологија; Вештачење на телесни повреди и убиства; Трауматологија; Избор на вешти лица; Проценка на вредноста и веродостојноста на вештачењата и

применетите методи; Силување (судско-медицинско вештачење и обезбедување докази); Убиство на дете при породување; Експертиза на болка, страв, нагргеност; Експертиза на општа животна способност, професионална и општа работна способност; Принципи и методи за вештачење на татковство; **Био-етика**; Неукажување на лекарска помош; Несовесно лекување и лекарска грешка; Еутаназија – убиство од благородни побуди.

Децентрализирано / по 1 семинара / по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП

Целни групи – судии и обвинители (МВР, Завод за судски вештачења)

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници – 40

5. Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството, со акцент на даночно затајување, перење на пари и кривични дела в.в. со берзанско работење

На оваа обука ќе бидат опфатени темите од групата на кривичните дела против **јавните финансии, платниот промет и стопанството**. Со оглед дека се работи за област која во суштина опфаќа повеќе теми ќе биде потребно истите да се поделат по сродност и тоа да се обрне поголемо внимание на основните разлики меѓу даночно затајување и перење на пари како и меѓународните искуства на оваа проблематика. Ќе се разгледува и новата Конвенција за спречување на перење на пари, нејзината примена во Република Македонија, улогата на банкарскиот систем, особено на НБ на РМ, улогата на Дирекцијата за спречување на перење на пари, на Управата за јавни приходи во поглед на обврските за пријавување на даноци, анализа на случаи и вежби, проблемот на докажувањето на претходно кривично дело кај перење на пари, при што ова суштинско прашање ќе се разгледува и од гледна точка на финансиски експерти и експерти од Дирекцијата. Со оглед на слабата застапеност на кривичните дела во врска со берза и берзанското работење истиот пристап ќе се примени и на оваа тема при што ќе се разгледува улогата на берзата и ќе се слушнат предавања од експерти од берзата и Комисијата за хартии од вредност, во врска со криминал поврзан со берзата и тргување со хартии од вредност. Особено да се нагласи потребата заради заштита на имотот да се испита можноста за изрекување на конфискација, одземање на предмети, учество на ЈП во овие постапки

Време: 2 дена (12 часа)

Место:

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи

Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП, Закон за акцизи, Закон за данокот на додадена вредност, Закон за спречување на перење пари, Закон за банките, прописи за берзанско работење и други прописи

Целни групи – судии и обвинители

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници - 40

6. Кривични дела во врска со стечај

На овој семинар би се обработувале темите во врска со кривичните дела - Лажен стечај, предизвикување стечај со несовесно работење и злоупотреба на постапка за стечај како и Оштетување или повластување на доверители. Семинарот ќе се реализира преку интерактивни методи на работи и практични примери.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Закон за стечај

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

7. Создавање на монополска положба

На овој семинар би се обработувале темите во врска со создавање на монополска положба и предизвикување растројство на пазарот; Нелојална конкуренција во работи на надворешно-трговски промет односно кривичните дела од членовите 282, 283 и 284 од КЗ.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по регион/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, презентација на случај

Референтни материјали – КЗ и ЗКП, Закон за заштита на конкуренција, Закон против нелојална конкуренција

Целни групи – судии и обвинители

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар

Број на учесници - 40

VI. Малолетничка деликвенција

Во рамките на едукацијата во оваа област ќе бидат опфатени теми во однос на новиот Закон за малолетничка правда (по неговото донесување), на појавата на нови облици на криминалитет сторен од малолетници, социјално психолошката димензија, комбинација на материјални процесни одредби како и соработката помеѓу надлежните институции при што е предвидено и предавање на психолог – професор.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 2 дена (12 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи

Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП

Целни групи – судии и обвинители – кои работат на оваа проблематика

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници - 40

VII. Закон за прекршоци

Оваа обука ќе се реализира со цел на учесниците да им се претстават новините пропишани со новиот Закон за прекршоци, новите институти кои се воведени со законот, прекршочната одговорност на правните и одговорните лица според Законот за прекршоци и соодветните материјални закони и постапката за порамнување и посредување. Воедно ќе се работи и на прекршочната постапка спрема малолетниците и воспитните мерки, посебната прекршочна постапка и примената на постапката за спогодување и медијација преку предавање на медијатор. Исто така ќе се анализира и конкретен случај и изработи соодветен писмен правен акт.

Предлог: /Децентрализирани / по 1 семинар по подрачје/ по 1 ден (6 часа)

Метод – интерактивна настава, практични вежби, анализа и студија на случаи, Референтни материјали и литература – КЗ, ЗКП, Закон за прекршоци

Целни групи – судии кои работат на оваа проблематика

Евалуација – прашалници

Методологија – семинар, работилница

Број на учесници - 40

МОДУЛ IV: ГРАЃАНСКО ПРАВО

Овој модул е еден од најобемните модули како во поглед на целната група, така и во поглед на материјата. Затоа, истиот е поделен на повеќе подмодули и тематски целини. Методите за реализација на обуките за оваа целна група ќе бидат во вид на учество на семинари, а на кои ќе се изведуваат предавања, дебати, анализа на домашна и меѓународна пракса.

I. Материјално право

Програмата за континуирана обука на судии во рамките на овој модул е работена врз основа на претходна анализа и оценка на потребите на судиите, како и врз основа на досегашното искуство и утврдените проблеми при примената на законите од оваа област. Овој е еден од најобемните модули, поради што ќе биде поделен на неколку подмодули, и тоа: работни односи, облигационо право, стварно право и заштита на сопственоста, семејно и правото на наследување. Во рамките на секој од нив ќе бидат организирани еден или повеќе семинари, на кои покрај судии, а во зависност од темата, ќе учествуваат и обвинители, правни експерти, претставници на други државни установи, како и претставници на невладиниот сектор. Покрај разработка на референтните закони, а особено нивните последни измени, обуката ќе се фокусира и на: почитување на човековите права во граѓанската материја; примена на општите принципи на граѓанското право; подготовка на предметите; симулирани судења; утврдување на факти; основни принципи на доказната теорија; методологија на пишување на судски одлуки;

тематски прашања за пресудувањето; пишување на пресуди; анализа на напишаните судски одлуки; јазикот во процесните документи; анализа на постапката; процесни одлуки за време на судење; како и важењето на законите и нивното ретроактивно дејство; и друго.

Во продолжение следуваат предлог темите во рамките на секој поединечен модул со посебните цели и методи на учење, бројот на учесници, како и референтните материјали и литература што ќе се користи на секоја обука.

Работни односи

Во рамките на оваа област ќе бидат реализирани **три семинари**. Цел на овие обуки се запознавање на судиите коишто работат на овие материи со измените во позитивното законодавство, негова имплементација во целина и на размена на искуство од досегашната судска пракса. Истовремено, ги охрабруваме едукаторите да ги запознаат учесниците и со меѓународните искуства и директивите на Европската Унија, ако го сметаат за соодветно на нивните презентации. Како методи на учење го предлагаме интерактивниот начин на учење, кој покрај предавањето опфаќа и дискусија, работа по групи, работа на конкретни предмети од судската пракса. Темите ќе бидат обработени и презентирани од страна на едукатори на Академијата, но не е исклучена и можноста како предавачи да учествуваат и претставници од Бирото за вработување, Агенцијата за државни службеници и Министерството за финансии, за прашања кои се однесуваат на нивната работа.

1. Прашања од засновање на работен однос

Првата обука за работни односи има за цел да ги подигне знаењата и способностите на судиите во врска со начинот, заштитата и формите на пријавување и склучување на работниот однос, отказ на договорот за вработување со посебен осврт на проучување на одредбите во Законот за работни односи, Законот за државни службеници и колективните договори. Посебно внимание ќе се посвети на законските измени кои се однесуваат на темите кои ќе бидат опфатени со оваа обука.

Овој семинар ќе ги опфати прашањата кои произлегуваат во врска со: начините на обезбедување на потреба од работници; заштита на учесниците на јавен конкурс или оглас; привремено вработување; трансформација на работниот однос од определено на неопределено време низ судската пракса; распоредување; отказ на договорот за вработување; видови на откажување на договорот за вработување; законот за работни односи и колективните договори во теоријата и праксата, како и обврските на работодавачот и обврските на вработениот.

Дел од обуката ќе се посвети и на правните прописи за заштита на работниците, а кои познавања ќе им помогнат во поефикасното имплементирањето на законот во практиката, посебно работните спорови: поим, странки, тужби, судски одлуки, платите и надоместоците со камати.

Се предлага обуката да се реализира преку интерактивни методи. Теоретскиот дел од обуката ќе биде дополнет со работа на практични случаи и размена на искуство.

Времетраење: два семинара секој во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии до 8 години кои работат на оваа материја

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавања, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за работни односи, Закон за државни службеници; Општ колективен договор; Меѓународната конвенција за труд и Препораките на Конвенцијата за труд од Меѓународната Организација на Трудот;

Темите ќе бидат обработени и презентирани од страна на едукатори на Академијата но не исклучена и можноста да учествуваат и претставници од бирото за вработување како, претставници од Агенцијата за Државни Службеници и на Министерството за финансии.

Облигационо право

Во рамките на оваа област ќе бидат реализирани **две обуки**. Цел на овие обуки е запознавање на судиите коишто работат на оваа област со видовите договори коишто најчесто го регулираат прометот на движните и недвижните ствари помеѓу правните и физичките лица, како и правните последици од нивното непочитување. Посебен акцент ќе се стави врз градење на судската пракса за солидарна одговорност на должниците, надоместок на материјалната и нематеријалната штета, критериумите за определување на надоместоците кои се определуваат за лица незаконски лишени од слобода, како и размена на искуство од досегашната судска пракса од областа на облигационото право. Покрај овие прашања, од страна на учесниците беше предложена и примената на узансите, посебно узансите за превоз. Како методи на учење го предлагаме интерактивниот начин на учење, кој покрај предавањето опфаќа и дискусија, работа по групи, работа на конкретни договори и предмети од судската пракса и сл.

1. Договори – до 8 години

Првата обука има за цел преку темите кои ќе се обработуваат да ги прошири теоретските и практичните знаења на судиите во врска со договорите воопшто, со посебен акцент на настанување, видови на договори и начини на нивно раскинување. Овој семинар ќе ги опфати следниве теми:

1. Видови, начин на склучување, услови, обврски на договорните страни; исполнување на обврските; последици од неисполнување на обврските.
2. Незаверени договори за продажба на недвижности и нивно правно дејство;
3. Раскинување и поништување на договори посебно на договорот за купопродажба;
4. Договор за доживотна издршка;
5. Договор за поклон;
6. Солидарна одговорност на должниците;
7. Стекнување без основ.

Теоретските излагања, како и случаите за работа ќе бидат подготвени од страна на едукаторите. Се предлага обуката да се реализира преку интерактивни методи. Теоретскиот дел од обуката ќе биде надополнет со работа на практични случаи, размена на искуство и дискусија. Од посебно значење е учесниците да подготват и прашања кои како спорни се јавиле во нивната работа, како и случаи од нивната пракса за работа.

Времетраење: три семинари во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на оваа материи до 8 години стаж

Едукатори: судии

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавања, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за облигационо право, Закон за осигурување.

2. Штета

Втората обука има за цел преку темите кои ќе се обработуваат да ги прошири и надгради знаењата на судиите за прашањата за штета и последиците кои со закон се предвидени, а воедно преку анализирање на случаи од судската пракса да се воедначува судската пракса во однос на надоместокот на материјалната и нематеријалната штета. Поконкретно, овој семинар ќе ги опфати следниве теми:

1. Штета;
2. Надомест на материјална и нематеријална штета;
3. Градење на судска пракса за надоместокот на материјална и нематеријална штета по автоодговорност;
4. Висина и критериуми за определување на надоместоците кои се определуваат за лицата незаконски лишени од слобода;
5. Застареност на побарувањата;
6. Камата.

Теоретските излагања, како и случаите за работа ќе бидат подготвени од страна на едукаторите. Се предлага обуката да се реализира преку интерактивни методи. Воедно, учесниците треба да се подготват за обука со прашања кои како спорни се јавиле во нивната работа, како и случаи од нивната пракса за работа.

Времетраење: два семинари во траење од по два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на оваа материи до 8 години стаж

Едукатори: судии

Број на учесници: 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавања, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за облигационо право, Закон за осигурување, Закон за висината на затезната камата.

Стекнување, судска заштита, губење и наследување на сопственост, и други стварни права

Во рамките на оваа обука ќе се опфатат **три различни теми**, со цел заштита на правата на граѓаните и брзо постапување по предметите. За заштита на сопственоста се едни од основните предуслови за влез на странски инвестиции во нашата земја. Како методи на учење го предлагаме интерактивниот начин на учење, кој покрај предавањето опфаќа и дискусија, работа по групи, работа на конкретни предмети од судската пракса и сл. Со овие обуки ќе бидат опфатени следниве теми:

- правните аспекти на стекнување и заштита на сопственоста и правата кои произлегуваат од истата, посебно на заедничката сопственост во брачна и вонбрачна заедница, семејната заедница, наследна заедница, сосопственост и заедничка сопственост; како и запишување на правото на сопственост во јавна книга за запишување на правата на недвижностите.
- посебен осврт кон службеностите (стекнување и заштита, градски и рурални службености) и владението (стекнување, смеќавање, одземање и заштита и нивна заштита), кои како институти често се среќаваат во судската пракса, со цел поефикасна примена на законот во практиката. Оваа обука ќе ги опфати следниве теми:
- прашања кои се јавуваат во парнична постапка во поглед на наследувањето, посебно: поништување на наследничка изјава; распределба на имот за време на живот; одговорност на наследникот за долговите на оставителот.

Времетраење: три семинари во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на оваа материја до 8 години стаж

Едукатори: судии, претставници од Катастар

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавања, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за сопственост и други стварни права , Закон за пример и катастар и запишување на правата на недвижности.

Новини од Законот за семејство

За новините од семејно-правната област ќе биде организиран три дводневни семинари на кој учесниците ќе имаат можност подетално да се запознаат со законската рамка за превенција на семејното насилство. Дел од овие прашања ќе се дискутираат и на семинарите за вонпроцесно право, поради што тука темите се строго дефинирани. На овој семинар можат да бидат поканети и учесници од јавното обвинителство, Министерството за внатрешни работи, Министерството за труд и социјална политика, Народниот правобранител и невладиниот сектор. Покрај стандардните методи на учење кои се претходно наведени, тука може да се

користи и видео материјал и симулација на случај или постапување по пријава од жртва на семејно насилство.

Семинарот има за цел преку темите кои ќе бидат обработени на овој семинар да ги надгради и усоврши знаењата на судиите за најспецифичните институти од Законот за семејство, како и да ги запознае судиите со новините во оваа област кои се поврзани со семејното насилство. Овој семинар ќе ги опфати следниве теми:

1. Решенија за изрекување времени мерки за заштита од семејно насилство, посебно постапката за изрекување на привремените мерки за заштита на жртвите од семејното насилство; Семејното насилство и мулти координираниот пристап во неговото решавање;
2. Надлежноста на судот и спроведувањето.

Времетраење: еден семинар во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на оваа материја, јавни обвинители, претставници од Народниот правобранител, социјални работници, претставници на Министерството за внатрешни работи, Министерството за труд и социјална политика, невладиното сектор.

Едукатори: судии кои работат на оваа материја, Министерството за внатрешни работи, Центарот за социјални работи, народниот правобранител.

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавања, видео презентација, симулација на случаи или постапување по пријава од жртва на семејно насилство, прашања и одговори;

Референтни материјали: Закон за семејство, Кривичен законик, Конвенцијата CEDAW.

б) Процесно право

Процесното право во целост е регулирано со Законот за парнична постапка, донесен во септември 2005 година. Поради тоа што се работи за релативно нов закон, сметаме дека судиите треба детално да бидат запознаени со одредбите на овој закон, како и за искуството од неговата примена во периодот од кога е донесен. Во рамките на оваа тема планирано е да се реализираат три тематски целини. За едукатори, покрај судии, може да бидат поканети и експерти од научните установи во нашата земја.

1. Новини во Законот за парнична постапка

Првиот семинар има за цел да преку темите кои ќе бидат обработени на овој семинар да им помогне на судиите да ги надградат и усовршат вештините во врска со примената на новите законски одредби во практиката и да ги оспособи нив за побрзо и поефикасно решавање на практичните конкретни. Овој семинар ќе ги опфати следниве теми од Законот за парнична постапка.

Времетраење: три семинари во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на граѓанска материја

Едукатори: судии, излагачи експерти од научните установи во нашата земја.

Број на учесници: 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за парнична постапка.

2. Парнична постапка и дејствија пред и во текот на главна расправа

Вториот семинар има за цел да преку темите кои ќе бидат обработени на овој семинар да им помогне на судиите да ги надградат и усовршат вештините во врска со примената на новите законски одредби во практиката и да ги оспособи за побрзо и поефикасно решавање на конкретни случаи.

Како методи на учење го предлагаме интерактивниот начин на учење, кој покрај предавањето опфаќа и дискусија, работа по групи, работа на конкретни предмети од судската пракса и сл. Со овие обуки ќе бидат опфатени следниве теми:

Овој семинар ќе ги опфати следниве теми од Законот за парнична постапка:

1. Постапка за обезбедување со претходни и привремени мерки;
2. Подготвително рочиште;
3. Раководење со главна расправа;
4. Улогата на вештите лица во парничната постапка;
5. Донесување на одлуки во текот на постапката.

Времетраење: три семинари во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на граѓанска материја до 8 години стаж

Едукатори: судии, излагачи експерти од научните установи во нашата земја.

Број на учесници: 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за парнична постапка.

Вонпроцесно право

Поради сеопфатната проблематика, оваа обука ќе опфати повеќе теми, иако овој закон со мали измени се применува уште од 1979 година. Сепак, бидејќи се работи за постапки со кои се доделуваат или одземаат специфични права, и овој закон ќе биде детално разработен, со што судиите би можеле да ги разменат искуствата, како и да разменат мислења во врска со проблемите со кои се среќаваат при негова имплементација.

Темите кои ќе се опфатат со оваа обука се однесуваат на прашања од семејните односи, како: судската надлежност за одземање на родителското право и продолжување на родителското право; право на издршка на децата, на брачниот другар и родителите; оспорување на татковството и семејно насилство; лишување од вршење на родителски права и продолжување на родителските права, потоа спорни прашања од Законот за наследување и регулирање на сопственичките односи во вонпроцесната постапка.

Се предлагаат интерактивни методи на работа и размена на искуства во вонпроцесната постапка.

Времетраење: два семинара во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на оваа материја

Едукатори: судии, социјални работници

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за вонпарнична постапка; Закон за семејство; Закон за наследување.

МОДУЛ IV ТРГОВСКО ПРАВО

Програмата за континуирана едукација на судиите и јавните обвинители во рамките на овој модул е работена врз основа на претходна анализа и оценка на потребите на судиите, како и врз основа на досегашното искуство и утврдените проблеми при примената на законите од оваа област. Се предлага одржување на неколку семинари на кои ќе учествуваат и судии и јавни обвинители имајќи во предвид дека се с# повеќе актуелни спорови во поглед на тргување со акции, преземањето на трговски друштва, стечај и друго.

Овој модул има за цел да ги запознае судиите и јавните обвинители со законската регулатива од оваа област, судската пракса, современите меѓународни трендови, најчестите злоупотреби, како и разграничување на одредени институти и категории во контекст на оваа правна материја. Истовремено, посебен акцент ќе се стави на акциите, акционерскиот капитал, уделите во друштвата (од теоретски и практичен аспект), тргувањето со хартии од вредност, берзата како организиран пазар на хартиите од вредност, Комисијата за хартии од вредност како регулаторно тело, како и одговорноста на брокерите и другите учесници во берзанското работење за инсајдерско и шпекулативно информирање, особено поради значително зголемениот промет на Македонската берза и интересот што го покажуваат граѓаните за овој вид на тргување, како и работењето на Централниот депозитар на хартии од вредност. Се охрабруваат едукаторите, покрај новините во нашето законодавство и пракса, да ги презентираат и директивите и насоките на Европската Унија, како и имплементацијата на ратификуваните меѓународни договори во судската пракса како составен дел на позитивната легислатива на Република Македонија.

Како едукатори се предлагаат судии, јавни обвинители, правни експерти, како и претставници на Македонската берза за хартии од вредност, Комисијата за хартии од вредност, Централниот депозитар на хартии од вредност и други.

Во продолжение следуваат предлог темите во рамките на секој поединечен семинар со посебните цели и методи на учење, бројот на учесници, како и референтните материјали и литература што ќе се користи на секој семинар.

Разновидноста на темите, на едукаторите им нуди можност за употреба на сите методи и техники на едукација на возрасни, од предавање, дискусија и дебата, симулирање на случај и на судење, студија на предмет од судската пракса, па се до видео презентации и играње или давање на улоги.

1. Општ семинар за хартии од вредност и заштита на правата на акционерите

Посебната цел на овој семинар е подготовка на судиите за имплементација на регулативата за издавањето и прометот со хартиите од вредност, правата на инвеститорите, како и забранетите дејствија во работењето со хартии од вредност регулирани со законот за хартии од вредност. Истовремено ќе се обрне внимание и на финансиските извештаи на друштвата, нивното влијание и евентуална примена во судските постапки. Неизбежна е и елаборација за улогата и местото на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, како регулаторно тело на овој вид промет и Македонската берза како организиран пазар на хартиите од вредност.

Семинарот ќе ги опфати следниве теми:

1. Трговија со хартии од вредност, постапка пред Македонската берза за хартија од вредност и заштита на малцинските акционери;
2. Акции (издавање, пренос, евиденција);
3. Право на дивиденда (начин на плаќање и рок на плаќање низ судската постапка);
4. Побивање на одлуки на собир на содружници и собирање на акционери;
5. Свикување на собрание на акционери;
6. Истапување и исклучување на содружник;
7. Забранети дејствија во работењето со хартии од вредност регулирани со Законот за хартии од вредност;
8. Закон за преземање на акционерски друштва.

Времетраење: три семинари, секој во траење од по три дена (18 часа)

Место: децентрализиран принцип, во Скопје за судиите од сите судови во Република Македонија;

Целна група: судии и обвинители, а по потреба ќе бидат вклучени и брокери, експерти и преставници на Комисијата за ХВ на РМ;

Број на учесници: 35

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за трговските друштва, Закон за хартии од вредност, Закон за преземање на акционерските друштва, Закон за облигационите односи, Кривичен законик.

Едукатори: судии, јавни обвинители, членови на Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, претставници на Берзата и научни работници.

2. Престанок на трговски друштва и стечај

Посебната цел на овој семинар е елаборирање на стечајната постапка во насока на зголемување на ефикасноста и намалување на времетраењето на целокупната постапка, како и улогата на учесниците во неа и правните последици

од нејзиното спроведување. Судиите и јавните обвинители треба особено да ги разберат целите на стечајната постапка, намирањето на доверителите и законските услови за отварање, запирање и заклучување на стечајната постапка. Истовремено едукаторите треба да ги посочат и случаите на злоупотреба на стечајната постапка и негативните последици од нив, поткрепени со примери од судската пракса. Особено се препорачува да се дискутира и прашањето за должината на стечајната постапка, побивање на дејствата на стечајниот должник и заштита на правата на доверителите.

Во продолжение се дадени основните катактеристики и темите на семинарот.

Семинарот ќе ги опфати следниве теми:

1. Престанок на трговско друштва;
2. Ликвидација на трговски друштва, и заштита на вработените и доверителите;
3. Права и обврски на стечајниот судија и стечајниот совет според стариот Закон за стечај (Сл.весник на РМ бр.55/97) и новиот Закон за стечај (Сл.весник на РМ бр.34/06);
4. Издавање на времени мерки во текот на стечајната постапка од страна на стечајниот совет и поврзаноста со извршната постапка при издавњето на привремени мерки надвор од стечајната постапка;
5. Право на одвоено намиравање во стечајната постапка;
6. Услови и причини за отворање на стечајна постапка;
7. Реорганизација на стечај;
8. Влијание на стечајот на парничната постапка;
9. Улогата на стечајниот совет како второстепен орган во стечајната постапка.
- 10.

Времетраење: два семинара по два дена (12 часа)

Место: децентрализиран принцип, во Скопје за судиите од сите судови во Република Македонија;

Целна група: судии, јавни обвинители и стечајни управници.

Број на учесници: 35

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, презентација на слајдови, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за стечај, Закон за трговските друштва, Закон за облигационите односи.

Едукатори: судии и експерти од стечајната област.

МОДУЛ V МЕЃУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВО НА ЕВРОПСКА УНИЈА

1. Општа, воведна обука за меѓународно право

Оваа обука треба да ги запознае судиите и обвинителите со општите принципи на меѓународното право; Изворите на меѓународно право и нивното влијание врз домашното право; Споредба со домашното право; Договорите за ратификација, што се ратификувани, а кои се потпишани договори; Меѓународното јавно право и правото на Европската унија во контекст на националното право;

Тенденции во современото Меѓународно право; значење, внатрешна организација и улога на меѓународните институции, на Советот на Европа, ОБСЕ, Пактот за стабилност, фази и прогресија – заштита на сведоци, форми на кривична одговорност; меѓународни судови. функционирањето и односите меѓу СЕКИ/ СЕЕПАГ/ ЕУРОПОЛ/ ЕУРОЈУСТ/ ИНТЕРПОЛ. Се предлага за оваа обука да се поканат предавачи - претставници на гореспоменатите меѓународни организации кои имаат претставници во Република Македонија, како и работа на практични случаи

Времетраење: два семинари, секој по два дена (12 часа)

Место: централизиран принцип

Целна група: судии и јавни обвинители

Број на учесници:

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, презентација на слајдови, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија

Референтни материјали: Изговени експертски материјали

2. Меѓународен систем за заштита на човекови права

Оваа обука ќе опфати теми за општите принципи на примена на правата на човекот; Забрана на дискриминација; Најзначајни документи и конвенции на Обединетите нации; Механизми за нивна примена; Европската конвенција за човекови права; Европскиот суд за човекови права, тужбите против државата и постапката пред судот; Јуриспруденцијата на судот; Во соработка со владиниот агент да се разгледуваат случаите против Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права; разгледување на одделни членови од Конвенцијата со примерите од Република Македонија за кршење на правата и дискусии за случаите на државата пред Судот, укажување на главните грешки кои се појавуваат во сите инстанци на судскиот систем кои ја довеле државата пред судот; Други значајни конвенции на Советот на Европа; Конвенција за забрана на против мачење, тортура и лишување од слобода; Меѓународниот систем на заштита на човекови права; Идентификување на кршење на човековите права; и Примена на нормите за заштита на човековите права и принципите на домашните судови во овие случаи.

Времетраење: три обуки, секоја по два дена и половина (12 часа)

Место: централизиран принцип, во Скопје за новоизбраните судии од сите судови во Република Македонија

Целна група: судии и јавни обвинители

Број на учесници:

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, презентација на слајдови, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија

Референтни материјали: Изговени експертски материјали; Европска конвенција за човекови права; јуриспруденција на Европскиот суд за човекови права

3. Право на Европската унија

Оваа обука се предлага да опфати почетно и напредно ниво, и истата ќе опфати теми за: Процесот на европската интеграција; Европскиот процес на

проширување; Институции и тела на Европската унија; Хармонизација на правото на Европската унија и домашното право; Примена на ЕУ правото во земјата членка; Општи принципи на Европската унија: недискриминација; директен ефект; субсидијарност; пропорционалност; лојалност; Поделба на надлежностите помеѓу Европската унија и земјата членка; Хармонизација на легислативата – улогата на правото на ЕУ во домашниот правен систем; Улогата на националните судови во правниот систем на ЕУ; Главните области на правото каде правото на ЕУ ќе се применува: слободно движење на стоки, трудот, услуги и право на воспоставување; Основните принципи на меѓународна судска надлежноста во ЕУ; Меѓународна правна соработка во кривична област во рамките на Европската унија. Се предлага и разгледување на случај: Постапување на судијата доколку: 1) во предметот има елементи на ЕУ право; б) доколку една од страните користи аргументи од ЕУ правото; в) кога ќе бара прелиминарно толкување од Судот и како да се формулира ваквото барање.

Времетраење: две обуки, секоја по два дена (12 часа)

Место: централизиран принцип, во Скопје

Целна група: судии и јавни обвинители

Број на учесници:

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, презентација на слајдови, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија

Референтни материјали: Изговени експертски материјали; Право на Европската унија, Јуриспруденција на Европскиот суд на правдата

4. Меѓународно приватно право и судир на закони

Третиот семинар има за цел да овозможи интерактивна дебата и размена на искуства за случаи кои се поврзуваат со регулирање на односи со странски елемент и при решавање на судирите на законите со прописите на други земји во определени односи. Овој семинар ќе ги опфати следниве теми:

1. Закон за решавање на судирите на законите со прописите на други земји во определени односи
2. Надлежност на судот и признавање на странски одлуки;

Времетраење: еден семинар во траење од еден ден (6 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии кои работат на граѓанска материја

Едукатори: судии и експерти од оваа област

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за вонпарнична постапка, Закон за решавање на судирите на законите.

МОДУЛ VI ЗАПОЗНАВАЊЕ СО АКТУЕЛНИ НОВИНИ И ДОСТИГНУВАЊА ОД ОБЛАСТА НА НАЦИОНАЛНОТО, МЕЃУНАРОДНОТО И ЕВРОПСКОТО ПРАВО

Овој модул опфаќа обуки на повеќе теми кои се актуелни во меѓународното и европското право, а исто так и во регионалната соработка. Со оглед на темите и на тоа што тие се регулирани и со граѓанското и кривичното право, обуките ќе се организираат и за граѓански и за кривични судии, како и за јавни обвинители.

1. Судска заштита на права од индустриска сопственост (граѓански, кривичен и прекршочен аспект)

Во рамките на оваа област ќе биде организиран повеќе дводневни семинари, кои имаат за цел елаборирање на правните аспекти на правата од индустриска сопственост и на авторските права, како значајна област од граѓанското право и нејзина правна заштита преку судските инстанции, со што ќе се придонесе во проширување и надградување на знаењата на судиите во врска со содржината на правата од индустриска сопственост, патент, модел, мостра и жиг, оспорување на правата од индустриска сопственост, признавање на авторските права, за споровите за признавање на авторските права. Овој семинар ќе ги опфати следните теми:

1. Заштита на правата од индустриска сопственост;
2. Заштита на авторските права.

Времетраење: четири семинари, секој во траење од два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, работа на случаи од судската пракса, дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за индустриска сопственост, Закон за вонпарнична постапка,

2. Еколошко право

Целта на оваа обука е да ги запознае судиите со Еколошкото право и неговите одредби, како и да бидат запознаени со содржината на Архајската Конвенција.

Времетраење: четири тркалезни маси, секоја во траење од по еден ден (6 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Едукатори: судии, експерти по екологија

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, , дебата и дискусија;

Референтни материјали: Кривичен законик, Архајска Конвенција

3. Заштита на потрошувачи

Оваа обука ќе ги опфати прашањата за заштита на потрошувачите со осврт на Закон за заштита на потрошувачите; Информирање на потрошувачите, пазар, цени и начинот на огласување, според Законот за заштита на потрошувачите; Општи одредби за продажба на производите и услугите на потрошувачите; Договори за продажба на стоки и услуги; Граѓанско правна заштита и видови тужба; Општата безбедност на производите и одговорност на дистрибутерите за производите и услугите; Прекршочна постапка и прекршоци од Законот за заштита на потрошувачите - практична примена; осврт кон Законот за заштита на конкуренција; Политика за заштита на потрошувачите - поделба на права и обврски помеѓу владин и невладин сектор како и местото и улогата на Народниот правобранител во заштитата на потрошувачите и Организацијата за заштита на потрошувачите. Покрај судии и обвинители, како учесници и едукатори се предлагаат и претставници на Министерство за економија, Народниот правобранител, Организацијата за заштита на потрошувачите. Со оглед на темата, се предлагаат неколку обуки и за судиите и за јавните обвинители.

Времетраење: три обуки, секоја во траење од по еден ден (6 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Едукатори: судии, експерти по екологија

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, , дебата и дискусија;

Референтни материјали:

3. Алтернативно решавање на спорови; Медијација

Оваа обука треба да го опфати алтернативното решавање и во граѓанската и во кривичната материја, нивното регулирање и во граѓанската и во кривичната област.

Времетраење: три семинари, секој во траење од по еден ден (6 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Едукатори: судии, експерти по екологија

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, , дебата и дискусија;

Референтни материјали:

3. Заштита на конкурентноста

Оваа обука треба да ги опфати повредите на конкуренцијата, улогата на Комисијата за заштита на конкуренција, националната легислатива и европското право во оваа област. Се предлага методологија со која целните групи ќе се обезбедат со предавања од експерти од Комисијата за заштита на конкуренцијата,

примери од меѓународната и домашната пракса, а посебно ќе биде потребно за секоја тема одделно да се презентира конкретен случај и понатаму на учесниците да им се зададе задача да решаваат еден симулиран случај.

Времетраење: три обуки, секоја во траење од по два дена (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Едукатори: судии, експерти по екологија

Број на учесници : 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, , дебата и дискусија;

Референтни материјали: Закон за заштита на конкуренцијата,

4. Судир на интереси

Оваа обука треба да го опфати новиот Закон за спречување судир на интереси и импликациите кои произлегуваат од истиот. Се предлага методологија со која целните групи ќе се обезбедат со предавања на судии, обвинители, професори и други експерти, преку примери од меѓународната и домашната пракса, а посебно ќе биде потребно за секоја тема одделно да се презентира конкретен случај и понатаму на учесниците да им се зададе задача да решаваат еден симулиран случај.

Времетраење: четири семинари,секоја во траење од по еден ден (12 часа)

Место: децентрализирано

Целна група: судии и јавни обвинители

Едукатори: судии, експерти по екологија

Број на учесници: 40

Методи на обука: интерактивен метод, со примена на предавање, работа по групи, дебата и дискусија

Референтни материјали: Закон за спречување судир на интереси, Кривичен законик

МОДУЛ VII СТРАНКИ ЈАЗИЦИ

Оваа обука има за цел континуирана едукација со странски јазици и користење стручна правна терминологија на странски јазик

- **Курсеви по англиски и француски јазик – почетно и напредно ниво.**

Предлог: / децентрализиран / со оглед на тоа дека обуката ја вршат други организации, потребното време и наставниот план за обука ќе го одредат овие организации

Метод – интерактивна настава

Целни групи – судски и обвинителски стручни службеници

Методологија – курс

Број на учесници –

- **Користење на стручна правна терминологија**

Предлог: / децентрализиран /

Метод – интерактивна настава

Целни групи – судски и обвинителски стручни службеници

Методологија – курс

Број на учесници –

МОДУЛ VIII	РАБОТА СО КОМПЈУТЕРИ И НОВИ ИНФОРМАТИЧКИ ТЕХНОЛОГИИ
-------------------	--

Оваа обука има за цел постојано усовршување на судските и обвинителските стручни службеници за работа со компјутери и за примена на новите информатички технологии, воведување на информатичката технологија во работата при заведување на предметите; запознавање на судската и обвинителската пракса преку пристап и работа на интернет. Оваа обука ќе се реализира со следните програми, кои по потреба може да се компилираат во една програма.

- **Работа со компјутери и нови информатички технологии**

Овој курс опфаќа обука на компјутерските програми MICROSOFT OFFICE. Обуката задолжително ќе биде изведена од информатичар.

Предлог: / децентрализиран / со оглед на тоа дека обуката на овие курсеви ќе ја вршат други организации, така што и потребното време и наставниот план за обука ќе го одредат овие организација.

Метод – интерактивна настава, практични вежби

Целни групи – судски и обвинителски стручни службеници

Методологија – курс

Број на учесници -

- **Пристап и работата на Интернет заради запознавање со судската пракса.**

Овој курс опфаќа обука за оспособување за пристап на интернет и начин на симнување и чување на информациите кои се достапни на Интернет, пребарување на во правните бази на податоци, како HUDOC, CEDEX и начинот на разменување на професионални информации и искуства преку интернет.

Предлог: / децентрализиран / со оглед на тоа дека обуката на овие курсеви ќе ја вршат други организации, потребното време и наставниот план за обука ќе го одредат овие организација.

Метод – интерактивна настава, практични вежби

Целни групи – судски и обвинителски стручни службеници

Методологија – курс

Број на учесници -

Претседател
на Управен одбор,

Абдулаким Салџиу